

การวิจัยเรื่อง คอลัมน์ซุบซิบในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) และการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบเนื้อหา รูปแบบลีลาการเขียน และการใช้ภาษาในคอลัมน์ซุบซิบในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งวิธีดำเนินการออกเป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เก็บรวบรวมข้อมูล
3. วิเคราะห์ข้อมูล
4. สร้างเครื่องมือที่ช่วยในการวิเคราะห์
5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เนื่องจากผู้วิจัยต้องการศึกษาสภาพปัจจุบันของ คอลัมน์ซุบซิบ ในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ดังนั้นประชากรที่จะทำการศึกษาจึงได้แก่ คอลัมน์ซุบซิบ ในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ซึ่งตีพิมพ์ในช่วงเวลาดังแต่แต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2535 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2535

กลุ่มตัวอย่าง วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยใช้วิธีเลือกแบบหลายขั้นตอน (multistage sampling) ดังนี้

1.1 การเลือกชื่อหนังสือพิมพ์ ผู้วิจัยใช้วิธีเลือกแบบมีเจาะจง (purposive sampling) คือ เลือกหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่พิมพ์จำหน่ายในกรุงเทพมหานคร จำนวน 9 ชื่อฉบับ ซึ่งหาชื่อได้ตามแผงหนังสือทั่วไปในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน สยามรัฐ บ้านเมือง แนนหน้า ดาวสยาม เดลิมีเรอร์ และข่าวสด

1.2 การเลือกวัน ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหมุนเวียน (rotation sampling) นั่นคือ เลือกตัวอย่างให้กระจายไปตามวัน ตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันอาทิตย์ กระจายตามเดือนตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคม โดยใช้วิธีการเดียวกันกับหนังสือพิมพ์ตัวอย่างทั้ง 9 ชื่อฉบับ ซึ่งจะได้น้ำหนักสื่อพิมพ์ฉบับตัวอย่างทุก ๆ ชื่อฉบับในวันและเดือนเดียวกันตามที่ต้องการ

1.3 การเลือกขนาดตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดว่าจะเลือกตัวอย่างหนังสือพิมพ์เดือนละสองฉบับ ซึ่งหนังสือพิมพ์หนึ่งชื่อฉบับจะได้จำนวนตัวอย่าง 24 ฉบับในระยะเวลาหนึ่งปี เพราะฉะนั้นผู้วิจัยจะได้หนังสือพิมพ์กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 216 (24 x 9) ฉบับ ในช่วงเวลาที่ต้องการศึกษา

1.4 การเลือกเนื้อหา หลังจากทีสุ่มตัวอย่างได้วันที่หรือฉบับที่ของหนังสือพิมพ์ที่ต้องการแล้ว ต่อจากนั้นก็เลือกเนื้อหาเพื่อวิเคราะห์ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้อยู่ภายใต้หัวข้อคอลัมน์ซุบซิบในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกวิเคราะห์เนื้อหา ที่เป็นคอลัมน์ซุบซิบในหนังสือพิมพ์ทั้งฉบับ รวมทั้งสิ้น 1,292 ชิ้น (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก) โดยในการวิเคราะห์ด้วยการบันทึกมูลแบบลงรหัส ผู้วิจัยได้เลือกโดยเจาะจงคอลัมน์ซุบซิบประเภทที่ได้รับความนิยมสูงสุดของหนังสือพิมพ์รายวันสองประเภท อันได้แก่คอลัมน์ซุบซิบทางการเมือง และคอลัมน์สังคมซุบซิบ ซึ่งจะได้กลุ่มตัวอย่างที่จะทำการวิเคราะห์ เนื้อหาอย่างละเอียด 17 คอลัมน์ จำนวน 389 ชิ้น ดังมีรายชื่อคอลัมน์ต่อไปนี้

1. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ได้แก่ คอลัมน์บุคคลในข่าวและคอลัมน์ศัพท์ลึกลับจะจำ
2. หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ได้แก่ คอลัมน์ตริศุณหรือเพชรดาแมว และคอลัมน์นันทน์ชนาพาที
3. หนังสือพิมพ์มติชน ได้แก่ คอลัมน์ข่าวคนคน และคอลัมน์ปรายดา
4. หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ได้แก่ คอลัมน์สังคม - บุคคล ส่วนคอลัมน์ซุบซิบไม่มี
5. หนังสือพิมพ์แนวหน้า ได้แก่ คอลัมน์บุคคลแนวหน้า และคอลัมน์คุณแทน
6. หนังสือพิมพ์บ้านเมือง ได้แก่ คอลัมน์สังคมบ้านเมือง และคอลัมน์กึ่งฝัน

ต้องลม หรือคอลัมน์ใต้ฟ้าเมืองไทย

7. หนังสือพิมพ์ดาวสยาม ได้แก่ คอลัมน์ทานตะวันไข่มุก หรือ บอน 3 สี หรือ อโนทัยเว้าชื่อ ฯ หรือ ตาพญาเขียนถึงคนหน้า 6 และ คอลัมน์ข้ามะ เลืองสังคม
8. หนังสือพิมพ์เดลิมีเรอร์ ได้แก่ คอลัมน์สองคมร้ายยาวซ่าสังคม หรือ กระจกเงาบานใหญ่ หรือ เหตุการณ์สามัญสำนึก และคอลัมน์ เลดีมิเรอร์
9. หนังสือพิมพ์ข่าวสด ได้แก่ คอลัมน์คมคนสังคมซ่า และคอลัมน์ไฮโซไฮดี

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมเนื้อหาเฉพาะที่เป็นคอลัมน์ซุบซิบในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยทั้งสิ้น 9 ชื่อฉบับโดยส่วนใหญ่ จากห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เนื่องจากช่วงเวลาที่ศึกษาอยู่ในช่วงปีล่าสุด (พ.ศ. 2535) ซึ่งทางห้องสมุดยังมีบริการอยู่ หลังจากนั้นก็นำข้อมูลทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์ เพื่อให้ผลการวิจัยตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ คอลัมน์ซุบซิบในหนังสือพิมพ์รายวันกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 216 ฉบับ เป็น 4 ส่วน คือ

- 3.1 การวิเคราะห์ในด้านเนื้อหา
- 3.2 การวิเคราะห์ในด้านรูปแบบ
- 3.3 การวิเคราะห์ในด้านลีลาการเขียน
- 3.4 การวิเคราะห์ในด้านการใช้ภาษา

3.1 การวิเคราะห์ในด้านเนื้อหา

เนื้อหา ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยหมายถึง เรื่องราวสาระที่ได้จากการอ่านคอลัมน์ซุบซิบในแต่ละประเด็น (issue) ซึ่งมีการขึ้นต้นและจบแต่ละประเด็นของข้อความในคอลัมน์ซุบซิบ เช่น ● , ○○ , ■■ , ★★ , ฯลฯ ซึ่งไม่ว่าจะเป็น

เครื่องหมายใด ๆ ก็ตาม ข้อความที่ปรากฏอยู่ระหว่างเครื่องหมายดังกล่าว ผู้วิจัยนับเป็น
หนึ่งประเด็นในการวิเคราะห์เนื้อหา ยกตัวอย่าง เช่น

II เนื้อห่องแรกในชีวิตบัญญัติ เสียรประสิทธิ์ นอกจากจะฉายวิถีไออัลตราซาวด์ให้
เพื่อนชมทั่วเมืองแล้ว เวลาเดินจะแอ่นพุงอวดให้ดูเหมือนโกลั ๆ คลอดซะอีกด้วย III

(คอลัมน์คัทลียาจะจำ, ไทยรัฐ 25 พฤศจิกายน 2535)

ในประเด็นตัวอย่างที่ผู้วิจัยยกมา ผู้วิจัยจะพิจารณา " ตัวพิมพ์หนา " ที่
ปรากฏในแต่ละประเด็นเป็นหลักใหญ่ (จากตัวอย่างข้างต้นก็คือ บัญญัติ เสียรประสิทธิ์)
หลังจากนั้นผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์เป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

ก. ผู้ตกเป็นเป้าในการขูขบขิขพิจารณาจากการกล่าวอ้างชื่อในลักษณะ
ตัวพิมพ์หนา

1) บุคคล แบ่งการวิเคราะห์ไว้ดังนี้

- บุคคลคนเดียว หรือ กลุ่มบุคคล
- เพศชาย หรือ เพศหญิง
- คนไทย หรือ คนต่างประเศ
- บุคคลธรรมดา หรือ บุคคลในราชวงศ์
- อาชีพ พิจารณาได้หลายวิธี
  - จากการระบุในประเด็นข่าว เช่น " ... ● รศ.ดร.ชาติวิ

เมืองนาโพธิ์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ร่วมกับนายพรเทพ พรประภา ผู้จัดการ
ใหญ่บริษัทสยามกลการอะไหล่ จำกัด เป็นประธานพิธีเปิดส่วนหย่อม โครงการสร้างธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อม ... ● " (คอลัมน์เลดีมี:วอร์, เดลินิวส์ 4 ธันวาคม 2535)

- จากคำนำหน้าชื่อ เช่น " ... # พลโทปรีชา ไรจนเสน
ชักชวนญาติมิตรร่วมปลูกต้นไม้ที่พุทธมณฑล นครปฐม ร่วมกับข้าราชการและนักเขียน รร.เดริยม
ทหาร, รร.ช่างฝีมือทหาร และ รร.ทวิธาภิเชก 08.00 - 12.00 น. เสาร์ที่ 15 ก.พ.นี้
... # " (คอลัมน์นันทน์ธนาพาที, เดลินิวส์ 10 กุมภาพันธ์ 2535)

- จากการสอบถามบุคคล หรือ สืบค้นในนิตยสารหรือหนังสือต่าง ๆ เพื่อให้ได้ทราบถึงอาชีพที่ปรากฏชัดเจนที่สุด ซึ่งหากมิได้ความกระจ่างใด ๆ ในเรื่องของอาชีพของผู้ตกเป็นเป้าในการซุบซิบ ผู้วิจัยจะสรุปผลการวิเคราะห์เป็น **ไม่ทราบอาชีพ**

ในการวิเคราะห์บุคคลตามวงการอาชีพ ผู้วิจัยได้แบ่งประเภทของอาชีพไว้ดังนี้

1. **ข้าราชการ** หมายถึง บุคคลที่ทำงานอยู่ในสถาบันของส่วนราชการทั้งหมดซึ่งได้แก่ ราชบัณฑิตยสถาน, สภานิติบัญญัติแห่งชาติ, สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน, สำนักงานสภานโยบายแห่งชาติ, สำนักพระราชวัง, สำนักนายกรัฐมนตรี, กระทรวงกลาโหม, กระทรวงการคลัง, กระทรวงการต่างประเทศ, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กระทรวงคมนาคม, กระทรวงพาณิชย์, กระทรวงมหาดไทย, กระทรวงยุติธรรม, กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน, กระทรวงศึกษาธิการ, กระทรวงสาธารณสุข, กระทรวงอุตสาหกรรม, ทบวงมหาวิทยาลัย เป็นต้น¹

2. **พนักงานรัฐวิสาหกิจ** หมายถึง บุคคลที่ทำงานที่สถาบันที่ได้ชื่อว่า เป็นรัฐวิสาหกิจทั้งหมด ซึ่งได้แก่ โรงงานกระดาษไทย, โรงงานกระดาษ, การกีฬาแห่งประเทศไทย, บริษัทขนส่งจำกัด, องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ, องค์การคลังสินค้า, องค์การค่าครูสภา, การเคหะแห่งชาติ, องค์การตลาด, องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร, องค์การทอผ้า, การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, การทางพิเศษแห่งประเทศไทย, การท่าเรือแห่งประเทศไทย, การทำอากาศยานแห่งประเทศไทย, องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย, โรงงานน้ำตาล, การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, องค์การเบตเดอริ, การประปานครหลวง, การประปาส่วนภูมิภาค, การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย, องค์การผลิตอาหาร

¹ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย. สมุดรายนามผู้ใช้โทรศัพท์นครหลวง 2536. (กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ประชุมช่าง, 2536) หน้าส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ 1.
หมายเหตุ : รายละเอียดของรายชื่อส่วนราชการยังมีเพิ่มเติมอีกในหน้าส่วนราชการและ

สำเร็จรูป, องค์การพอกหนัง, การไฟฟ้านครหลวง, การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค, องค์การเภสัชกรรม, โรงงานยาสูบ, การรถไฟแห่งประเทศไทย, องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, องค์การเลี้ยงไก่แห่งประเทศไทย, บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทยจำกัด, องค์การสงเคราะห์ข้าราชการกรมไปรษณีย์, องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย, สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล, องค์การสวนยาง, องค์การสวนสัตว์, องค์การสะพานปลา, สำนักวิชาการธุรกิจและอุตสาหกรรม, องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย, การสื่อสารแห่งประเทศไทย, องค์การสุรา, องค์การเหมืองแร่, องค์การเหมืองแร่ในทะเล, องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้, อุตสาหกรรมห้องเย็น และบริษัทอุทกกรุงเทพ จำกัด²

3. พนักงานบริษัทเอกชน หมายถึง บุคคลที่ทำงานในสถาบันอันได้แก่ บริษัท ห้างหุ้นส่วนจำกัด ห้างร้าน ร้านค้าต่าง ๆ ที่มีใช้องค์การของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ซึ่งดำเนินกิจการค้าในหลายลักษณะ เช่น ห้างสรรพสินค้า โรงแรม โรงพยาบาล ธนาคาร ภัตตาคาร ร้านอาหาร มูลนิธิ สมาคม ฯลฯ เป็นต้น

4. นักธุรกิจ หมายถึง บุคคลผู้ประกอบกิจการค้าขาย หรือกิจการอย่างอื่นที่เป็นของตนเอง ในตำแหน่งเจ้าของหรือหุ้นส่วนคนสำคัญ

5. นักการเมือง หมายถึง บุคคลที่ฝึกฝนในทางการเมือง ซึ่งยังมีได้มีตำแหน่งหน้าที่การงานในวงราชการ ในที่นี้หมายถึง ผู้สมัครลงเลือกตั้ง หรือสมาชิกพรรคการเมืองหนึ่ง ๆ

6. คนบันเทิง หมายถึง บุคคลที่ทำงานในวงการบันเทิง ซึ่งได้แก่ ผู้กำกับการแสดง นักแสดง นักร้อง นางแบบ นายแบบ ช่างภาพ พิธีกร ฯลฯ เป็นต้น

² เฟิงอั้ง, สมุดรายนามผู้ใช้โทรศัพท์นครหลวง 2536. หน้า 1

7. อื่น ๆ หมายถึง บุคคลที่ทำงานโดยมิได้สังกัดสถาบันหรือองค์กรใด ๆ เช่น นักสืบ ดีไซน์เนอร์ หมออดู นักเขียน ศิลปิน นักกีฬาอาชีพ ทนายความ นักเรียนนักศึกษา ช่างตัดเสื้อ ฯลฯ เป็นต้น นอกจากนี้ยังรวมถึงบุคคลที่เป็นพระสงฆ์ แม่ชีด้วย

2) กลุ่มบุคคล หมายถึง การกล่าวโดยรวมถึงหมู่คณะซึ่งประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์กลุ่มบุคคล โดยการจัดแบ่งกลุ่มตามลักษณะอาชีพที่ปรากฏในลักษณะ เช่นเดียวกับการวิเคราะห์บุคคลที่กล่าวมาแล้ว

3) องค์กร หรือ สถาบัน สามารถแบ่งการวิเคราะห์ได้ดังนี้

- ส่วนราชการ
- รัฐวิสาหกิจ
- เอกชน

4) เหตุการณ์ หรือ ประเด็นปัญหา เนื่องจากในบางครั้งที่ประเด็นการ चुบซิบอาจจะมีได้ระบุหรือมุ่งพาดพิงไปยังตัวบุคคลหรือองค์กรเท่านั้น แต่ได้มีการกล่าวถึงภาพรวมของ เหตุการณ์หรือประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ในประเทศและต่างประเทศ อันมีผลกระทบต่อประชาชนคนในสังคมส่วนใหญ่ ดังนั้นจึงมีการแยกแยะวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ออกเป็นประเด็นในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- การเมืองการปกครอง และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ได้แก่ เหตุการณ์หรือประเด็นในเรื่อง การเลือกตั้ง การแต่งตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด การจัดตั้งรัฐบาล ว่าที่นายกรัฐมนตรีของประเทศไทย ว่าที่ประธานาธิบดีของประเทศสหรัฐอเมริกา การฉ้อฉลในวงราชการ การยุบสภา การแปรญัตติในสภาเกี่ยวกับพระราชกำหนดหรือพระราชบัญญัติต่าง ๆ การแก้ไขกฎหมายอาญาและกฎหมายแพ่งว่าด้วยการหมิ่นประมาท พระราชกำหนดนิรโทษกรรม พระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ การเปิดประชุมสภา การแถลงนโยบายของรัฐบาล การเรียกร้องของประชาชนในทางการเมืองการปกครอง การย้ายพรรคการเมือง การแต่งตั้งและโยกย้ายตำแหน่งหน้าที่ทางการเมือง การอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลของฝ่ายค้าน ปัญหาตามแนวชายแดน การฟื้นฟูสัมพันธไมตรีทางการทูตระหว่างประเทศ ฯลฯ เป็นต้น

- สังคม ได้แก่ เหตุการณ์หรือประเด็นในเรื่องการจัดเก็บภาษี
ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม ปัญหาโสเภณีเด็ก ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาโรคระบาด การประกาศ
ใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ การประกาศใช้กฎหมายประกันภัยบุคคลที่สาม
ปัญหาภัยแล้งและการขาดแคลนน้ำในชนบท การใช้แรงงานเด็ก ปัญหาชุมชนใต้สะพาน การ
เรียกร้องอัตราแรงงานขั้นต่ำ กรณีไฟไหม้ห้างสรรพสินค้า โครงการรถไฟฟ้า โครงการทาง
ด่วนยกระดับ ฯลฯ เป็นต้น

- เศรษฐกิจ ได้แก่ เหตุการณ์หรือประเด็นในเรื่อง การกำหนด
ราคาสุกรหรือข้าวสารในตลาดการค้า สภาวะการณ์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สภาวะ
ธุรกิจชายที่ดินและบ้าน การประมูลรับเหมาโทรศัพท์ 1 ล้านเลขหมาย สภาพเศรษฐกิจโดยรวม
ที่ผ่านมา ปริมาณสินค้าส่งเข้า - ส่งออก การเปิดตลาดการค้าเสรี ฯลฯ เป็นต้น

- การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ได้แก่ เหตุการณ์หรือประเด็น
ในเรื่อง ปัญหาการปล่อยน้ำเน่าเสียลงในลำน้ำพอง - แม่น้ำชีของโรงงานอุตสาหกรรม
นโยบายสิ่งแวดล้อม การค้าชายลัตว์สงวน ปัญหาการตัดไม้ทำลายป่า โครงการเจ้าพระยา
กัปดาวิเศษ ฯลฯ เป็นต้น

จ. เรื่องราวที่กล่าวถึง พิจารณาจากการอ่านเนื้อหาโดยรวมแต่ละประเด็น
แล้วนำมาวิเคราะห์รายละเอียด ดังนี้

- ด้านครอบครัวและชีวิตส่วนตัว ได้แก่ การเกิด การหมั้น การ
แต่งงาน การหย่าร้าง การท้อง การคลอดบุตร การแท้ง การตาย การลดน้ำหนัก
การนัดสาว ผลงานภาพทางการสมรส (โสด หรือ มีคู่) การไปรับประทานอาหารภายใน
ครอบครัว การไปตากอากาศ การเดินทางไป - กลับจากต่างประเทศ การเจ็บไข้ได้ป่วย
การเข้าโรงพยาบาล ถิ่นกำเนิด การย้ายบ้าน การถอนหมั้น การบวช การไปดื่มน้ำผึ้ง
พระจันทร์ การพบปะสังสรรค์ในหมู่ญาติพี่น้อง เพื่อนสนิท การคบเพื่อนต่างเพศ การจัดงาน
วันเกิด ฯลฯ เป็นต้น

- ด้านหน้าที่การงาน ได้แก่ พระราชกรณียกิจต่าง ๆ การเปลี่ยนงาน การเลื่อนตำแหน่ง การลาออก การดำเนินธุรกิจใหม่ ๆ การเป็นประธานหรือมีส่วนร่วมในการจัดงาน การบรรยาย การประชุม นิทรรศการ การฝึกอบรมต่าง ๆ การเป็นวิทยากรหรือแขกรับเชิญในงานสำคัญต่าง ๆ ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ การปฏิเสธหรือตัดสินใจในแนวทางประกอบอาชีพ ความบกพร่องในหน้าที่การงาน ฯลฯ เป็นต้น

- ด้านทรัพย์สิน ได้แก่ การซื้อบ้านหลังใหม่ การซื้อเครื่องเพชร จำนวนเงินในการบริจาค การแจกของชำร่วยที่มีราคา การซื้อหรือได้มาซึ่งของอสังหาริมทรัพย์ เช่น รถยนต์ยี่ห้อดี ๆ สุนัขราคาหลายหมื่นหลายแสนบาท การขายที่ดิน การประมูลสินค้าในมูลค่าที่สูงมาก ฯลฯ เป็นต้น

- ด้านการบำเพ็ญกุศล ได้แก่ การบริจาคโลหิต การบริจาคเงินหรือทรัพย์สินแก่มูลนิธิหรือสมาคมต่าง ๆ การไปเยี่ยมเยียนคนชรา การเลี้ยงอาหารเด็ก กำนักร้า การเป็นผู้มีส่วนร่วมในการ เชื้อเชิญเพื่อการบริจาคหรือรณรงค์เพื่อสาธารณชนในด้านต่าง ๆ การเป็นประธานหรือมีส่วนร่วมในการแข่งขัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อผลอันเป็นประโยชน์แก่สาธารณชน ฯลฯ เป็นต้น

- ข่าวประชาสัมพันธ์ทั่วไป ได้แก่ การประกาศเทศกาลอาหาร การจัดอภิปราย ประชุม และสัมมนา การลดราคาสินค้า การประกาศรับสมัครประกวดหรือแข่งขันในความสามารถด้านต่าง ๆ การบอกข่าวงานเลี้ยงรุ่น งานสังสรรค์ การแนะนำหนังสือหรือเทปเพลง ฯลฯ เป็นต้น

ค. ลักษณะการนำเสนอความคิดเห็นในเนื้อหา เนื่องจากในการนำเสนอเนื้อหาในคอลัมน์ซุบซิบนั้น โดยส่วนใหญ่จะมีการนำเสนอความคิดเห็นของคอลัมนิสต์ไปพร้อมกันด้วย ผู้วิจัยจึงได้ทำการแยกแยะพิจารณาต่อไปถึง เนื้อหาและความคิดเห็นที่นำเสนอออกมาว่า ภาพรวมที่ปรากฏเป็นไปในรูปแบบใด ดังต่อไปนี้

- เสนอเนื้อหาหรือความคิดเห็นในเชิงยกย่องสนับสนุน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของความคิดเห็นในเชิงยกย่องสนับสนุนว่า หมายถึง ข้อเขียนที่แสดงออกถึง

การเห็นพ้อง เห็นด้วยกับความคิด เห็นหรือการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคล กลุ่มบุคคล สถาบัน หรือ เหตุการณ์บ้านเมืองที่เกิดขึ้น รวมไปถึงข้อเขียนที่แสดงออกในรูปของการชมเชย ยกย่อง สรรเสริญ ชื่นชม ในการปฏิบัติหน้าที่หรือการกระทำของบุคคล กลุ่มบุคคล หรือสถาบัน

- เสนอ เนื้อหาหรือความคิดเห็นในเชิงตำหนิขัดแย้ง ซึ่งผู้วิจัยได้

กำหนดความหมายของความคิดเห็นในเชิงตำหนิขัดแย้งว่า หมายถึงข้อเขียนที่แสดงออกถึงความไม่พอใจในการกระทำหรือการปฏิบัติของบุคคล กลุ่มบุคคล หรือสถาบัน รวมไปถึงข้อเขียนที่แสดงออกถึงความคิดที่ไม่เห็นด้วย หรือ เป็นไปในทางตรงกันข้ามกับความคิดเห็นของบุคคล กลุ่มบุคคล สถาบัน หรือ เหตุการณ์บ้านเมืองที่เกิดขึ้น

- เสนอ เนื้อหาหรือความคิดเห็นในเชิงแนะนำ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนด

ความหมายของความคิดเห็นในเชิงแนะนำว่า หมายถึงข้อเขียนที่แสดงออกถึงการเสนอแนะความคิด หรือทางเลือกในการแก้ไขปัญหา หรือแนวทางดำเนินที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมไปถึงการแนะนำสินค้าและบริการต่าง ๆ ที่คอลัมนิสต์เห็นสมควรในขณะนั้น

- เสนอ เนื้อหาหรือความคิดเห็นในเชิงล้อเลียน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนด

ความหมายของความคิดเห็นในเชิงล้อเลียนว่า หมายถึงข้อเขียนที่แสดงออกถึงความคิดเห็นของคอลัมนิสต์ โดยใช้วิธีการกล่าวถึงผู้ตกเป็นเป้าในการขูขบอย่างทีเล่นทีจริง มุ่งผลให้ผู้อ่านและเป้าหมายเกิดความสนุกสนาน มากกว่าความรู้สึกโกรธซึ่ง สนองอารมณ์สะใจหรือขบขัน

- เสนอ เนื้อหาในเชิงบอกข่าว ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของ

เนื้อหาเชิงบอกข่าวว่า หมายถึงข้อเขียนที่ภูษาเสนอในลักษณะของการบอกเล่าถึงข้อเท็จจริงหรือข่าวสารอันได้แก่ข่าวประชาสัมพันธ์ ข่าวบริการ รวมถึงข่าวส่วนตัว

อนึ่งในบางครั้งที่ความคิดเห็นที่แสดงออกผ่านทางข้อความข่าวขบขบนั้น

เป็น เรื่องยากที่จะแยกแยะความคิดเห็นที่สอดแทรกอยู่ยั้ง ว่าเป็นไปในลักษณะสนับสนุนยกย่องตำหนิขัดแย้ง แนะนำ ล้อเลียน หรือเพียงบอกข่าว อย่างใดอย่างหนึ่งอย่างแน่ชัดและแน่นอน ซึ่งผู้วิจัยตระหนักดีถึงความน่าเชื่อถือหรือความ เชื่อถือได้ของการลงรหัสข้อมูลในการวิจัยเชิง

วิเคราะห์เนื้อหาในครั้งนี้เป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะผลการวิจัยที่ออกมาจะน่าเชื่อถือได้แค่ไหน จะขึ้นอยู่กับวิธีการลงรหัสข้อมูล ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำเอาประเด็นข่าวซุบซิบโดยส่วนใหญ่ ปรึกษากับ อาจารย์ที่ปรึกษา ถึงลักษณะความคิดเห็นที่สอดคล้อง และในบางประเด็นเพื่อผลการตัดสินที่แน่ชัด และถูกต้องมากที่สุด ผู้วิจัยจะนำประเด็นเหล่านั้นไปปรึกษาอาจารย์อีก 3 คน ในคณะ นิเทศศาสตร์ ซึ่งแน่นอน ในบางประเด็นบางความคิดเห็นของอาจารย์แต่ละท่าน อาจจะไม่ตรงกัน ผู้วิจัยจะนำความคิดเห็นโดยส่วนใหญ่เป็นตัวตัดสิน หากไม่ตรงกันเลย ผู้วิจัยจะสรุปว่า ประเด็นความคิดเห็นดังกล่าวมีลักษณะที่ตัดสินใจไม่ได้ ซึ่งอาจมาจากการเขียนที่กำกวม สร้างความไม่เข้าใจให้แก่ผู้อ่าน หรือมาจากความคิดเห็นที่แตกต่างกันของผู้ลงรหัส

3.2 การวิเคราะห์ในด้านรูปแบบ

รูปแบบของคอลัมน์ซุบซิบที่จะทำการวิเคราะห์ก็คือ การพิจารณาภาพรวมในแต่ละคอลัมน์ ดังต่อไปนี้

- ก. การจัดวางคอลัมน์และภาพประกอบ
- ข. การกำหนดขนาดของคอลัมน์ โดยวัดความกว้างและความยาว เป็นนิ้ว
- ค. การให้ชื่อคอลัมน์
- ง. การมีคอลัมน์สัดประจำ
- จ. การใช้ตัวพิมพ์อักษรภายในคอลัมน์
- ฉ. ความถี่ในการนำเสนอ

สิ่งเหล่านี้ จะแสดงให้เห็นถึงความสำคัญที่ทางหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ ให้กับ คอลัมน์ซุบซิบ มากหรือน้อยต่างกัน

3.3 การวิเคราะห์ในด้านลีลาการเขียน

ลักษณะของคอลัมน์ซุบซิบก็คือ การเป็นข้อเขียนที่อยู่ในเนื้อหาเฉพาะ มีความยาวจำกัด ภายใต้ชื่อคอลัมน์ประจำ และเป็นข้อเขียนที่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง ซึ่งหากมิได้พิจารณาในแง่เนื้อหาภายใน คอลัมน์ซุบซิบก็คือคอลัมน์ทั่ว ๆ ไปที่เป็นข้อเขียนประจำของ

หนังสือพิมพ์เท่านั้น ในการที่คอลัมน์ซุบซิบได้รับความสนใจจากผู้อ่านนั้น มูลเหตุจูงใจนอกเหนือจากเนื้อหาสาระที่ผู้อ่านต้องการรับรู้แล้ว ลีลาในการเขียน ก็เป็นลักษณะเด่นที่ดึงดูดใจผู้อ่านไว้ให้ติดตามคอลัมน์อย่างต่อเนื่อง บ่อยครั้งที่เราสามารถเดาหรือคาดคะเนได้ว่า ข้อเขียนในหนังสือพิมพ์ เป็นการเขียนของคอลัมนิสต์คนใด อันเนื่องมาจากลีลาการเขียนที่มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและเป็นลักษณะพิเศษเฉพาะตัว ซึ่งในที่นี้ผู้วิเคราะห์ได้แบ่งหลักการพิจารณา ลีลาการเขียนไว้ดังนี้

- พิจารณาลักษณะการขึ้นต้นและจบคอลัมน์
- พิจารณาการใช้คำ ภาษา หรือสำนวน เฉพาะที่ปรากฏในคอลัมน์
- พิจารณาการเขียนเพื่อการสื่อความหมายของคอลัมนิสต์ โดยแยกพิจารณาไว้ดังนี้
  - ก. การเขียนเพื่อรายงานประชดประชัน เสียดสี
  - ข. การเขียนเพื่อถ่ายทอดคำพูด
  - ค. การเขียนเพื่อให้เกิดอารมณ์คล้อยตาม
  - ง. การเขียนเพื่อให้เห็นภาพพจน์และการเคลื่อนไหว

3.4 การวิเคราะห์การใช้ภาษา

หนังสือพิมพ์ เป็นสื่อมวลชนที่ใช้ภาษาไทยอยู่เป็นประจำมากที่สุด³ ดังนั้น ลักษณะการใช้ภาษาของหนังสือพิมพ์จึงจำเป็นต้องมีความหลากหลาย เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความสนใจ และติดตามอย่างไม่เบื่อหน่าย ไม่ว่าจะเป็นข่าว บทความ การ์ตูน บทบรรณาธิการ คอลัมน์ต่าง ๆ และโฆษณา สำหรับการที่ใช้ภาษาในคอลัมน์ซุบซิบนั้น ผู้วิจัยได้แบ่งการพิจารณาการใช้ภาษาไว้ ดังนี้

- การใช้คำหรือสำนวน เฉพาะสมัย
- การใช้ภาษาปากหรือคำสแลง

---

³ สนั่น ปัทมะทิน. ภาษาไทยที่สื่อมวลชนอาจใช้พลาด. (กรุงเทพฯ: โอ. เอส. พริ้นติ้ง เฮ้าส์, 2535.): หน้า 36.

- การใช้คำไม่สุภาพ
- การใช้คำสรรพนามหรือฉายานาม
- การใช้คำภาษาถิ่น
- การใช้ภาษาต่างประเทศหรือคำทับศัพท์
- การใช้คำซ้ำคำซ้อน
- การใช้ภาษาให้เกิดภาพพจน์

ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาในคอลัมน์ซูบซิป ผู้วิจัยได้ใช้หนังสือ เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์รวม 5 เล่ม ดังนี้

- (1) พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525
- (2) การใช้ภาษาให้เกิดภาพพจน์ ในภาษาเพื่อการสื่อสาร ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (พ.ศ. 2528)
- (3) คำที่เขียนทับศัพท์จากต่างประเทศ ของราชบัณฑิตยสถาน (พ.ศ. 2530)
- (4) คำสแลงในภาษาไทยจากหนังสือพิมพ์รายวัน ของนางสาวสุชาดา เทวะผลิน วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ พ.ศ. 2531
- (5) ภาษาไทยที่สื่อมวลชนอาจใช้พลาด ของศาสตราจารย์สั่น ปัทมะทิน (พ.ศ. 2535)

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เนื้อหาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบบันทึกข้อมูล เพื่อช่วยในการลงรหัสเนื้อหาที่จะทำการวิเคราะห์ในส่วนต่าง ๆ โดยแบ่งเป็น 5 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 จะทำการลงรหัสข้อมูล เกี่ยวกับรูปแบบของคอลัมน์ชุมชน
- ส่วนที่ 2 จะทำการลงรหัสข้อมูล เกี่ยวกับผู้ตกเป็น เป้าในการชุมชน และ เรื่องราวที่ชุมชน
- ส่วนที่ 3 จะทำการลงรหัสข้อมูล เกี่ยวกับลีลาการเขียน
- ส่วนที่ 4 จะทำการลงรหัสข้อมูล เกี่ยวกับการใช้ภาษาในคอลัมน์ชุมชน
- ส่วนที่ 5 จะทำการลงรหัสข้อมูล เกี่ยวกับสัดส่วนของคอลัมน์ชุมชนกับ เนื้อหาอื่น

เครื่องมือดังกล่าว จะบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่ต้องการตามวัตถุประสงค์ (ดูตัวอย่างหน้าต่อไป)

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้ เป็นงานวิจัยที่เป็นทั้งงานวิจัยเชิงคุณภาพและ เชิงปริมาณ ดังนั้นจึงมีการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงพรรณนา ร่วมกับ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ การวัดเนื้อหา โดยใช้นหน่วยวัดเป็นตารางนิ้ว และคำนวณหาค่าร้อยละจากคว. เม.ที่ ได้ลงรหัสในแบบบันทึก เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบข้อมูล

แบบบันทึกข้อมูล

เรื่อง คอลัมน์ซุบซิบในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

ส่วนที่ 1 รูปแบบ

ชื่อหนังสือพิมพ์ _____ ฉบับวันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. 2535

ชื่อคอลัมน์ _____ ชื่อคอลัมน์สีด _____

การจัดวางคอลัมน์ _____

ขนาดคอลัมน์ _____ ตารางนิ้ว ลักษณะตัวอักษร _____

จำนวนภาพประกอบ _____ ภาพ เนื้อที่ของภาพ _____ ตารางนิ้ว

ความถี่ในการนำเสนอ _____

ส่วนที่ 2 เนื้อหา

ก. ผู้ตกเป็นเป้าในการซุบซิบ

1. บุคคล	_____	เพศชาย	_____	เพศหญิง
	_____	บุคคลธรรมดา	_____	บุคคลในราชวงศ์
	_____	คนไทย	_____	คนต่างประ เทศ

อาชีพ _____

2. กลุ่มบุคคล	_____	วงราชการ	_____	รัฐวิสาหกิจ
	_____	เอกชน	_____	การเมือง

3. องค์กร/สถาบัน	_____	ส่วนราชการ	_____	รัฐวิสาหกิจ
	_____	เอกชน	_____	

4. เหตุการณ์	_____	การเมือง	_____	สังคม
	_____	เศรษฐกิจ	_____	สิ่งแวดล้อม

ข. เรื่องราวที่ซุบซิบ	_____	ครอบครัว	_____	หน้าที่การงาน
	_____	ทรัพย์สิน	_____	การนำเพื่อบุคคล
	_____	ข่าวประชาสัมพันธ์	_____	

ค. ลักษณะการนำเสนอเนื้อหา	_____	เชิงยกย่องสนับสนุน

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

ส่วนที่ 3 ลีลาการเขียน

- _____ เขียน เพื่อเสียดสี ประชดประชัน
- _____ เขียน เพื่อถ่ายทอดคำพูด
- _____ เขียน เพื่อให้เกิดอารมณ์คล้อยตาม
- _____ เขียน เพื่อให้เห็นภาพพจน์และการเคลื่อนไหว

ส่วนที่ 4 การใช้ภาษา

- _____ คำ/สำนวน เฉพาะสมัย ได้แก่ _____
- _____ ภาษาปาก/คำสแลง ได้แก่ _____
- _____ คำไม่สุภาพ ได้แก่ _____
- _____ สรรพนาม/ฉายา ได้แก่ _____
- _____ ภาษาถิ่น ได้แก่ _____
- _____ คำทับศัพท์/ภาษาต่างประเทศ ได้แก่ _____
- _____ คำซ้ำคำซ้อน ได้แก่ _____
- _____ ภาษาภาพพจน์ ได้แก่ _____

ส่วนที่ 5 สัดส่วนของคอลัมน์ซุบซิบกับเนื้อหาอื่น

เนื้อหารวมทั้งสิ้น _____	ตารางนี้ _____	ข่าว _____	ตารางนี้ _____
คอลัมน์ซุบซิบ _____	ตารางนี้ _____	ภาพ _____	ตารางนี้ _____
คอลัมน์ประจำ _____	ตารางนี้ _____	การ์ตูน _____	ตารางนี้ _____
นวนิยาย _____	ตารางนี้ _____	โฆษณา _____	ตารางนี้ _____
บทความ/บทบรรณาธิการ/สารคดี/บทสัมภาษณ์/รายงานพิเศษ _____	ตารางนี้ _____		ตารางนี้ _____